

Indiáni z Trutnova

Skupinové foto Na společné fotografii příznivců trutnovského festivalu z roku 2008 nechybí jejich „big chef“ Václav Havel.

Foto: Ondřej Littera, MF DNES

Letních hudebních festivalů jsou v Česku desítky. **Trutnovský Open Air Festival**, jehož další ročník začne pozítří, se od ostatních liší. Je nejstarší, nezávislý, nekomerční, a navíc má svého „náčelníka“ – Václava Havla. Jeho organizátoři však řeší vleklé spory s místní radnicí. Podaří se festivalu přežít a neztratit přítom svou tvář?

Indiánské bojovníci a jejich squaw se již hlasitě svolávají do Trutnova. Na posvátné půdě v areálu Na Bojišti pozítří začne jejich každoroční svátek. Kmen příznivců svobody, undergroundu, punku a rocku si zde bude až do pondělního rána užívat muziku a přátelství na českém Woodstocku.

Kdo alespoň jednou navštívil Open Air Music Festival v Trutnově, ví, že přirovnávat jeho návštěvníky k indiánským bojovníkům a místní letní kino s přílehlým okolím k posvátné půdě není v tomto případě žádná laciná nadsázka. Právě specifická atmosféra a prostředí naplněné odkazy na indiánskou kulturu a určité vyšší hodnoty jej odlišuje od všech ostatních velkých hudebních akcí v Česku. Pro mnoho příznivců je to důležitější než kapely, které zde vystupují. Kvůli svobodnému duchu si festival oblíbil také Václav Havel, nejslavnější z jeho pravidelných návštěvníků.

Idyla však nemá trvat dlouho. Podle organizátorů festival vstoupil do éry, kterou označují jako „začátek konce“. Na Bojišti mají jistotu na příští dva roky; co bude dál, nikdo neví.

„Open Air dělá městu Trutnov velkou reklamu, a to i v zahraničí. Lidé si ho díky němu přestali plést s Turnovem. Mocipánům ze zdejší radnice však tato akce není nijak po chuti. Cítíme pohrdání až vyložené nepřátelství,“ líčí zakladatel festivalu Martin Věchet, mezi hudebníky a příznivci festivalu známý pod přezdívkou Geronimo.

Spory s vedením města vedou organizátory festivalu už několik let. Týkájí se místa, kde se akce odehrává. Vedle areálu Na Bojišti je rozlehlá louka, na které během akce každý rok vyroste stonové festivalové městečko pro tisíce lidí. Louka se

Bílý dům v jeho pojetí je nevzhledná bílá betonová stavba z osmdesátých let v centru Trutnova, v níž dříve sídlil okresní výbor KSČ a nyní slouží jako radnice.

„Všechno jsou to výmysly a lži. Nikdo jim v ničem nebrání, nikdo je odnikud nevyhání, festival tam může být dál. Vypadá to, že až na pár nejvěrnějších mániček přestala ta akce lidí zajímat. Chtějí to sami zabalit, proto vymýšlejí báchorky o tom, jak jim házíme klacky pod nohy. To, že dělájí poslední ročník, hlásají už několik let,“ reaguje starosta Trutnova Ivan Adamec.

Ať už je v právu kdokoli, z vyjádření obou hlavních aktérů je patrné, že „válečná sekera“ byla skutečně vykopána. Jakou má tedy Open Air budoucnost a o co by nejen Trutnov přišel, kdyby nakonec přece jen zanikl?

Veřejná bezpečnost záutočila močůvkou

„Open Air má historii a tradici, jakou se žádná jiná podobná akce v Česku nikdy nebude moci pochlubit. Tím je a vždycky bude jiný,“ říká Miroslav Wanek ze skupiny Už jsme doma.

Wanek měl se svou kapelou namířeno už na první ročník v roce 1987, kdy se dějiny festivalu začaly psát. Pololegální koncert několika undergroundových a punkových kapel ve Volanově se však tehdy podařilo soudruhům zmařit ještě dřív, než začal. Celou čtvrt už ráno osadili příslušníci Sboru národní bezpečnosti doprovázené kolegy z tajné komunistické policie. Hlediště – louku, pod kterou už bylo připraveno pódium – pro jistotu nechali zalit močůvkou.

„Po těch letech už si toho pamatují velmi málo. Do Trutnova jsme ale tenkrát vůbec nedojeli, varovali nás lidi ze sprátelových kapel, kteří odtud utíkali,“ vzpomíná Wanek.

Zmařený koncert si „máničky“ bohatě vynahrady už za tři roky, kdy poměry v zemi změnila sametová revoluce. Psi vojáci, Garáž nebo třeba neortodoxní pěvecký soubor Kuličky hráli tentokrát už na Bojišti pro zhruba pět tisíc lidí, jejichž bezpečnost zajišťovala romská ochranka. Festival to měl být jedinečný, žádné další ročníky se už neplánovaly. Legendární Woodstock byl konec konců rovněž jen jeden. Jenže ohlas a zájem o pokračování byl příliš veliký. Proto se Geronimo v roce 1992 na Bojiště vrátil. Festival se zde od té doby koná v druhé polovině srpna pravidelně. Pozornost vzbudil tím, že vůbec poprvé v Česku přivedl na festivalové pódium hvězdu světového formátu (kapelu Faith No More v roce 1997) a s překvapivou dramaturgií. V programu je vždy aspoň jeden interpret, kterého by na rockovém festivalu nikdo nečekal (Pavel Bobek, Ivan Mládek, Ondřej Havelka, letos čtyřicetiletý symfonický orchestr).

Loňský průzkum mezi návštěvníky festivalu ukázal, že kvůli kapelám sem jezdí jen čtvrtina lidí. Osmaosmdesát procent uvedlo, že je do Trutnova přitahuje atmosféra. „Duch“ festivalu je stejně svérázný jako Věchet. Je undergroundový, ekologický i aktivistický. Slouží se během něj křesťanská bohoslužba, ale najdete v něm i stan hnutí Hare Krišna. Festivalový samizdat připomíná význačné osobnosti dějin i současnosti (říká se jim

FAKTA

Historie hudebního festivalu

1987 První pokus. Konání koncertu ve Volanově zabránila komunistická policie, která proti návštěvníkům použila i močůvku.

1990 Přes třicet kapel a asi 5 tisíc návštěvníků v areálu Na Bojišti. Festival „český Woodstock“ se již neměl opakovat. Už za dva roky se však konal jeho další ročník.

1997 První velká hvězda pod širým nebem – skupina Faith No More. Návštěvnost se od té doby trvale pohybuje mezi 15 až 20 tisíci.

1998 Pauza. Na Bojišti se konal konkurenční festival. Organizátoři „toho pravého“ úspěšně zorganizovali jeho bojok.

2007 Václav Havel je oficiálně dekorován jako náčelník festivalu.

2011 Festival neoficiálně začíná už ve středu, končí v pondělí ráno. Hlavní hvězdou je Iggy Pop s kapelou The Stooges.

andělští poslové), toleruje se zde kouření marihuany, zakládá si na své nezávislosti, nikdy neměl žádného sponzora. „Magické území, červená hlína a zelené trávy, underground vytačující komerci, tak trochu jiná planeta, úplně jiné festival, než jsou ty ostatní,“ shrnuje své dojmy Hynek Verner ze skupiny The Boom Beatles Revival.

Open Air má také jako jediný festival v Česku svého náčelníka – Václava Havla. Ten je s trutnovským festivalem spojen od samých začátků. V roce 1987 ukryl před komunistickou policií aparaturu ve své nedaleké chalupě na Hrádečku. Pokud mu to státnické povinnosti či zdraví dovolily, nevynechal žádný ročník.

Pak Martin začal psát kritické články...

V roce 1998 se stal trutnovským starostou Ivan Adamec a zdálo se, že v něm festival získá spojení. Adamec jej navštěvoval, radnice mu dokonce poslala dva roky za sebou příspěvek 200 tisíc korun. Věchet s Adamcem si od těch dob tykají.

Dnes je však všechno jinak. Věchet běžně mluví o starostovi jako o „diktátorovi“, jehož dobrou povahu zničila moc. Adamec o Věchetovi jako o „bláznivě máničce“. Přiznává, že Open Air je největší kulturní akcí v okolí, sám však prý preferuje místní jazzový festival. „My proti tomu festivalu nic nemáme, dokud tam však bude ten organizační tým, jaký tam je, nemůže být o žádné větší spolupráci řeč. Tady na radnici leze Věchet všem akorát na nervy,“ prohlašuje dnes Adamec.

Co se pokazilo? „Když se stal Adamec starostou, první dva tři roky jsme s ním vycházeli opravdu dobře. Pak ale Martin začal zase psát, a bylo zle,“ vysvětluje Věchetova partnerka a spoluorganizátorka festivalu Eva Navrátilová.

To, co „Martin začal psát“, byly články s kritickými názory na vedení města. Vyčetl mu zbytečné kácení zeleně, necitlivé stavební zásahy v centru města či podporu megalomanských developerských projektů. Když se radnice loni chlubila

nově otevřeným multifunkčním kulturním domem, neváhal jej Věchet označit za „novodobý pomník papalášů“, jehož cena (téměř půl miliardy korun) budí přinejmenším pochybnosti. Nedávno zase vedení města pranyřoval za to, že odпустиho dluh firmě spojené s místostarostkou Hanou Horynovou, u níž nikdy nezapomene připomenout, že na úřadě působila už za totality. „Nemá to s ním cenu. Nabídnete mu pomocnou ruku a on vám jí pokouše,“ zlobí se starosta.

„Je to boj s maloměstáctvím, které si nevidí na špičku nosu,“ shrnuje svůj postoj Věchet.

Václav Havel převzal cenu od města a šel slavit do hospody místo na raut

Možnost, že by se oba muži mohli někdy usmířit, zřejmě definitivně padla loni. Vedení radnice se rozhodlo udělit kulturní cenu města a čestné občanství Václavu Havlovi. Expresident, který byl tou dobou zaměstnán režirováním svého filmu Odcházení, vzkázal, že by ocenění rád přijal přímo na festivalu. Adamec to odmítl s tím, že prostředí festivalu je pro takovou příležitost nedůstojné. Chvilí se dokonce vážně uvažovalo nad tím, že se cena pošle Havlovi poštou.

Z ohně na střeše byl po chvíli požár. Havel nakonec cenu převzal na podzim v nově otevřeném kulturním domě. Dostavil se i Věchet a jeho přátelé. Po ceremoniálu naložili náčelníka do auta a odvezli ho do nedaleké hospody. „Oslavili jsme to undergroundovým koncertem. Veselili jsme se do rána, náčelník to vydržel asi do jedné a byl nad měrou spokojený,“ vzpomíná Věchet.

Slavnostní raut v kulturním domě zatím proběhl bez hlavního hosta. Zkaženou oslavu Adamec Věchetovi nikdy nezapomene. Zlost má i na Havla. „Měl by si vzpomenout, že byl kdysi prezidentem a že existuje nějaký protokol. O tom, kde a jak se uděluje cena, rozhoduje ten, kdo ji předává. Ztrapnil se před celým Trutnovem,“ říká.

Nejstarší český rockový festival tedy ohrožují nejen domky, které mají vyrůst na území jeho stonového městečka, ale hlavně nepřátelství mezi jeho pořadatelem a místním starostou. Bojovat začal také o udržení svého specifického ducha a své nezávislosti. Letos se poprvé v jeho historii objevilo na plakátech jméno mecenáše, který akci finančně podpořil – miliardář Zdeněk Bakalý.

„Kde jsou dnes mocné kmene našeho lidu? Zmizely vinou chamtivosti a útlaku bílého muže jako snůh pod letním sluncem. Necháme se snad i my zničit bez boje, vzdáme se svých domovů, své země, kterou nám odkázal Velký duch, a všeho, co je nám drahé a posvátné? Vím, že zvoláte se mnou: Nikdy! Nikdy!“ burcuje Geronimo z Trutnova své věrné citátem dalšího slavného indiánského náčelníka Tecumseha.

„Jde asi o největší a nejstarší festival svého druhu u nás. Přeji mu, aby si i v dalších letech zachoval svého svobodomyšlného ducha.“

Václav Havel, expresident, náčelník festivalu

před několika lety změnila rozhodnutím zastupitelů na stavební parcely. V těchto dnech se k ní pokládá plynovod. Podle Věcheta už nic nebrání tomu, aby se louka změnila v novou čtvrť. Návštěvníci festivalu tak přijdou o území a na Bojišti už nebude možné takovou akci pořádat.

Neslavně dopadlo i vyjednávání o náhradním místě, areálu Prachárna v nedalekém Volanově. Ačkoli o něj měli zájem i organizátoři festivalu, město jej letos prodalo soukromé firmě. Ta pozemky před dvěma týdny nabídla festivalu do pronájmu za symbolickou korunu ročně. Úpravy pozemku a přístupových cest by však festival musel zaplatit ze svého, a to je nad jeho síly.

Do budoucna se tedy nabízejí dvě možnosti. „Můžeme festival přestěhovat do jiného města, tím by ale ztratil svého ducha. Pravděpodobněji tedy je, že nadobro zanikne k radosti bleďých tváří z bílého domu,“ říká Geronimo-Věchet, který se často vyjadřuje, jako by byl skutečným Apačem.

Antonín Viktora
reportér domácího zpravodajství
MF DNES